

Zahraničná a bezpečnostná politika EÚ

Ciele, nástroje, inštitúcie, proces rozhodovania

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ

- SZBP EÚ bola vytvorená v roku 1993 v Maastrichtskej zmluve (2. pilier).
- Postupne sa posilňovala v nasledujúcich zmluvách, a najmä v Lisabonskej zmluve (hlava V Zmluvy o Európskej únii).
- SZBP sa riadi zásadami, sleduje ciele a vykonáva sa v súlade so všeobecnými ustanoveniami, ktoré sa uplatňujú na všetky vonkajšie činnosti EÚ (čl. 21 ZEU).

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ (čl. 23-41 ZEU)

- Činnosť Únie na medzinárodnej scéne v oblasti SZBP sa spravuje zásadami, sleduje ciele a uskutočňuje sa v súlade so všeobecnými ustanoveniami uvedenými v čl. 21 a 22 ZEU.
- Právomoc Únie v záležitostiach spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky sa vzťahuje na všetky oblasti zahraničnej politiky a všetky otázky týkajúce sa bezpečnosti Únie vrátane postupného vymedzenia spoločnej obrannej politiky, ktorá môže viesť k spoločnej obrane.

- Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika podlieha osobitným pravidlám a postupom.
- Vymedzuje a vykonáva ju jednomyseľne Európska rada a Rada s výnimkou prípadov, keď sa v zmluvách ustanovuje inak.
- Prijatie legislatívneho aktu sa vylučuje.

- Spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku uskutočňuje vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a členské štáty v súlade so zmluvami.
- Osobitná úloha Európskeho parlamentu a Komisie v tejto oblasti je vymedzená v zmluvách.
- Súdny dvor Európskej únie nemá vo vzťahu k týmto ustanoveniam právomoc s výnimkou jeho právomoci monitorovať súlad s článkom 40 tejto zmluvy a preskúmať zákonnosť niektorých rozhodnutí, ako sa ustanovuje v článku 275 (2) ZFEU.

Zásada lojality pri SZBP

- Členské štáty aktívne a bezpodmienečne podporujú zahraničnú a bezpečnostnú politiku v duchu lojálnosti a vzájomnej solidarity a rešpektujú činnosť Únie v tejto oblasti.
- Členské štáty spolupracujú na zvyšovaní a rozvoji svojej vzájomnej politickej solidarity.
- Zdržia sa akéhokoľvek konania, ktoré je v rozpore so záujmami Únie alebo ktoré by mohlo znížiť účinnosť jej pôsobenia ako súdržnej sily v medzinárodných vzťahoch.

Prostriedky vykonávania SZBP

Únia uskutočňuje spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku:

- a) vymedzením všeobecných usmernení;
- b) prijímaním rozhodnutí, ktoré vymedzujú:
  - aké akcie má Únia vykonať;
  - aké pozície má Únia zaujať;
  - opatrenia na vykonávanie rozhodnutí uvedených v bodoch i) a ii);
    - Napr. Nariadenie EP a Rady č. 230/2014, ktorým sa ustanovuje nástroj na podporu stability a mieru
- c) posilňovaním systematickej spolupráce medzi členskými štátmi pri uskutočňovaní ich politiky

[Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ](#)

Čl. 28 ZEU

- Keď si medzinárodná situácia vyžaduje operačnú činnosť Únie, Rada prijme potrebné rozhodnutia.
  - Napr. podľa čl. 215 ZFEU

- Tieto rozhodnutia stanovia

- ciele,
- rozsah a
- prostriedky,

ktoré Únia dostane k dispozícii, a ak je to potrebné, aj

- dobu trvania a
- podmienky ich uskutočnenia

Čl. 29 ZEU

- Rada prijíma rozhodnutia, ktoré vymedzujú pozíciu Únie k určitej záležitosti geografickej alebo vecnej povahy.
  - Napr. Rozhodnutie Rady (SZBP) 2016/2233, ktorým sa zrušuje spoločná pozícia 96/697/SZBP týkajúca sa Kuby
- Členské štáty zabezpečia, aby ich vnútroštátne politiky zodpovedali pozíciám Únie

Čl. 30 ZFEU

- Každý členský štát,
  - vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku alebo
  - vysoký predstaviteľ s podporou Komisie
- môžu Rade klásť akékoľvek otázky týkajúce sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a
    - každý členský štát
  - môže Rade predkladať iniciatívy a
    - vysoký predstaviteľ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku alebo vysoký predstaviteľ s podporou Komisie
  - môže predkladať Rade návrhy.
- V prípadoch, ktoré si vyžadujú rýchle rozhodnutie, vysoký predstaviteľ zvolá do 48 hodín, alebo v naliehavých prípadoch v kratšom čase, z vlastného podnetu alebo na žiadosť členského štátu mimoriadne zasadanie Rady.

Čl. 31 ZEU

- Rozhodnutia podľa tejto kapitoly prijíma Európska rada a Rada jednomyseľne, pokiaľ nie je v tejto kapitole ustanovené inak.
- Prijatie legislatívneho aktu sa vylučuje.
- Člen Rady, ktorý sa zdrží hlasovania, môže svoje zdržanie odôvodniť formálnym vyhlásením.
- V takom prípade nie je povinný uplatňovať rozhodnutie, avšak akceptuje, že rozhodnutie je pre Úniu záväzné.
- V duchu vzájomnej solidarity sa dotknutý členský štát zdrží akéhokoľvek konania, ktoré by mohlo byť v rozpore alebo prekážať konaniu Únie založenom na tomto rozhodnutí, pričom ostatné členské štáty jeho stanovisko rešpektujú.
- Ak členovia Rady, ktorí k svojmu zdržaniu sa hlasovania vydajú takéto vyhlásenie, zastupujú aspoň jednu tretinu členských štátov predstavujúcich aspoň jednu tretinu obyvateľstva Únie, rozhodnutie nie je prijaté.

Reštriktívne opatrenia (čl. 215 ZEFU)

- Ak rozhodnutie prijaté v súlade s čl. 23-41 ZEU ustanovuje prerušenie alebo čiastočné alebo úplné obmedzenie hospodárskych a finančných vzťahov s jednou alebo viacerými tretími krajinami, Rada prijme **kvalifikovanou väčšinou na základe spoločného návrhu vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a Komisie** potrebné opatrenia.
- Informuje o nich Európsky parlament.
- Ak tak ustanovuje vyššie uvedené rozhodnutie, Rada môže v súlade s postupom uvedeným v odseku 1 prijať reštriktívne opatrenia voči fyzickým alebo právnickým osobám, skupinám alebo neštátnym subjektom.

Napr. [Nariadenie Rady 2016/1686 ktorým sa ukladajú dodatočné reštriktívne opatrenia voči ISIL \(Dá'iš\) a al-Káide a voči fyzickým a právnickým osobám, subjektom a orgánom, ktoré sú s nimi spojené](#)

[Rozsudok C-402/05 P a C-415/05 P Kadi a Al Barakaat](#)

Úloha :

- Po porážke Islamského štátu existuje reálna hrozba migrácie ako i návratu bývalých extrémistických bojovníkov. Z tohto dôvodu si medzinárodná bezpečnostná situácia vyžaduje operačnú činnosť únie.
- Uplatnite dostupné prostriedky v zmysle práva EÚ.